

Bryssel, 1. joulukuuta 2025
(OR. en)

16046/25

Toimielinten välinen asia:
2025/0223 (COD)

LIMITE

PROCIV 170
IPCR 93
POLMIL 385
SAN 782
COCON 76
JAI 1821

ILMOITUS

Lähettiläjä: Puheenjohtajavaltio

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Asia: Puheenjohtajavaltion tilanneselvitys ehdotuksesta asetukseksi unionin pelastuspalvelumekanismista ja unionin tuesta terveysuhkiin varautumista ja reagointia varten

Tässä selvityksessä käydään läpi neuvoston asiaankuuluvan valmisteluelimen tähänastista työtä asiakohdassa mainitun ehdotuksen parissa ja esitetään tilannekatsaus sen käsittelystä Tanskan puheenjohtajakaudella. Selvitys on laadittu puheenjohtajavaltion vastuulla 8. joulukuuta 2025 kokoontuvaa sisäasioiden ministerien neuvostoa varten.

Neuvostoa pyydetään panemaan merkille tämä selvitys.

**Puheenjohtajavaltion tilanneselvitys ehdotuksesta asetukseksi unionin
pelastuspalvelumekanismista ja unionin tuesta terveysuhkiin varautumista ja reagointia
varten**

Tässä selvityksessä käydään läpi neuvoston asiaankuuluvan valmisteluelimen tähänastista työtä asiakohdassa mainitun ehdotuksen parissa ja esitetään tilannekatsaus sen käsittelystä Tanskan puheenjohtajakaudella. Selvitys on laadittu puheenjohtajavaltion vastuulla 8. joulukuuta 2025 kokoontuvaa sisäasioiden ministerien neuvostoa varten.

Neuvostoa pyydetään panemaan merkille tämä selvitys.

I JOHDANTO

1. Komissio hyväksyi 16. heinäkuuta 2025 ehdotuksen asetukseksi unionin pelastuspalvelumekanismista ja unionin tuesta terveysuhkiin varautumista ja reagointia varten sekä päätöksen N:o 1313/2013/EU kumoamisesta, jäljempänä 'asetusehdotus'¹. Asetusehdotus on yksi monivuotisessa rahoituskehyksessä vuosiksi 2028–2034 ehdotetuista alakohtaisista aloitteista, ja se sisältää ehdotetut 10,7 miljardin euron määrärahat käypinä hintoina.
2. Unionin pelastuspalvelumekanismiin² tarkistaminen oli yksi 30 keskeisestä toimesta, joista ilmoitettiin komission ja korkean edustajan 26. maaliskuuta 2025 hyväksymässä varautumisunionistrategiassa. Tavoitteena oli tukea jäsenvaltioita ja parantaa Euroopan valmiuksia ehkäistä uusia uhkia ja reagoida niihin.
3. Asetusehdotus perustuu SEUT-sopimuksen 168 artiklan 5 kohtaan, 196 artiklaan ja 322 artiklan 1 kohdan a alakohtaan, ja sen tarkoituksena on sekä säätää unionin pelastuspalvelumekanismista että vahvistaa unionin rahoitustuki pelastuspalvelulle ja terveysuhkiin varautumiselle ja reagoinnille.
4. Asetusehdotuksella laajennetaan päätöstä N:o 2013/1313/EU. Siinä esitetään erilaisia innovaatioita nykyiseen kehykseen verrattuna. Ehdotuksessa esimerkiksi yhdistetään pelastuspalvelun rahoitus terveysuhkiin varautumista ja reagointia koskevaan rahoitukseen

¹ Asiak. 11689 2025 + ADD 1.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1313/2013/EU, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, unionin pelastuspalvelumekanismista.

yhdellä asetuksella. Tällä lähestymistavalla pyritään muun muassa varmistamaan EU4Health-ohjelman, jonka on määrä päättyä vuoden 2027 lopussa, terveysuhkiin varautumista ja reagointia koskevien osa-alueiden jatkuvuus. Lisäksi ehdotuksen pelastuspalvelua ja unionin pelastuspalvelumekanismin toimintaa koskevassa osastossa esitetään uusia unionin tason toimia riskinarvioinnin alalla sekä muutoksia rescEU:hun ja osaamisverkostoon. Lopuksi ehdotuksessa esitetään uuden monialaisen kriisikoordinoititason käyttöönottoa ja toimenpiteitä, joilla parannetaan siviili- ja sotilasalan varautumista ja yhteistyötä. Tähän sisältyy ehdotus perustaa uusi koordinoitikeskus kriisitilanteita varten, joka pohjautuu päätöksellä N:o 2013/1313/EU perustetun komission hätäavun koordinoitikeskuksen (ERCC) rakenteeseen ja valmiuksiin. Ehdotuksessa säädetään myös mahdollisuudesta myöntää rahoitustukea monialaisiin kriiseihin tietyin edellytyksin.

5. Kun otetaan huomioon ehdotetut oikeusperustat, asetusehdotusta käsitellään tavallisessa lainsäätämisyksityksessä (2025/0223/COD). Euroopan parlamentissa ehdotuksesta vastaavat yhdessä kaksi valiokuntaa: ympäristön, ilmaston ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunta ja kansanterveyden valiokunta. Lausuntoja odotetaan neljältä valiokunnalta: turvallisuus- ja puolustuspolitiikan valiokunnalta, kehitysvaliokunnalta, talousarvion valvontavalioikunnalta ja aluekehitysvaliokunnalta. Budjettivaliokunta laatii budjettiarvion.
6. Euroopan talous- ja sosiaalikomitea, Euroopan tilintarkastustuomioistuin ja Euroopan alueiden komitea eivät ole vielä antaneet lausuntoja.
7. Asetusehdotuksesta keskusteltiin oikeus- ja sisäasioiden ministerineuvostossa 13.–14. lokakuuta 2025 puheenjohtajavaltion tausta-asiakirjan³ pohjalta. Ministerit kävivät julkisessa istunnossa periaatekeskustelun ehdotuksesta. He panivat merkille asetusehdotuksen päätavoitteet ja soveltamisalan ja keskustelivat sen yleisistä tavoitteista parantaa Euroopan valmiuksia ehkäistä tulevia katastrofeja ja kriisejä ja reagoida niihin kaikki vaarat kattavan lähestymistavan pohjalta. Jotkut ministerit toivat esiin myönteisiä seikkoja, kun taas toiset ilmaisivat tiettyjä huolenaiheita.

II KÄSITTELY NEUVOSTON VALMISTELUELIMISSÄ

8. Neuvostossa asetusehdotusta käsitellään pelastuspalvelutyöryhmässä, joka on ehdotuksen tärkein valmisteluelin. Pelastuspalvelutyöryhmä on neuvoston tärkein valmisteluelin pelastuspalveluasioissa, ja se on vastannut unionin pelastuspalvelumekanismita koskevien

³ 13406/1/25 REV 1.

asiakirjojen, myös päätöksen N:o 1313/2013/EU, käsittelystä. Kun asetusehdotuksesta keskusteltiin pelastuspalvelutyöryhmässä, puheenjohtajavaltio tehosti keskustelua kutsumalla tarvittaessa muiden asiaankuuluvien työryhmien edustajia osallistumaan käsittelyyn. Tätä selostetaan tarkemmin jäljempänä.

9. Asetusehdotusta on tähän mennessä käsitelty Tanskan puheenjohtajakaudella yhdeksässä pelastuspalvelutyöryhmän kokouksessa (18. heinäkuuta, 1., 8.–9., 17. ja 25. syyskuuta, 6., 20. ja 30. lokakuuta sekä 10. marraskuuta). Lisäksi joulukuussa on tarkoitus pitää vielä kaksi työryhmän kokousta (yksi 1.–2. joulukuuta ja toinen ennen joulukuun loppua).
10. Asetusehdotuksessa esitettyjen terveysuhkiin varautumista ja reagointia koskevien osatekijöiden osalta puheenjohtajavaltio kutsui kansanterveystyöryhmän edustajat osallistumaan asiaa koskeviin keskusteluihin pelastuspalvelutyöryhmässä 18. heinäkuuta, 1. ja 8. syyskuuta sekä 30. lokakuuta. Lisäksi ottaen huomioon asetusehdotuksen monialaiset kriisikoordinointia koskevat osatekijät puheenjohtajavaltio kutsui varautumista, toimintakykyä ja selviytymiskykyä tulevien kriisien varalta käsittelevän ad hoc -työryhmän edustajat kaikkiin pelastuspalvelutyöryhmän keskusteluihin, joissa ehdotusta käsiteltiin.
11. Koska käsiteltävänä oleva asia on osa vuosiksi 2028–2034 ehdotettua monivuotista rahoituskehystä, puheenjohtajavaltio pitää erittäin tärkeänä varmistaa jatkuva unionin rahoitustuki sekä pelastuspalvelulle että terveysuhkiin varautumiselle ja reagoinnille. Ehdotus on myös tärkeä askel kesäkuussa 2025 annettujen Eurooppa-neuvoston päätelmien täytäntöönpanossa. Varautumista koskevassa päätelmiensä osiossa Eurooppa-neuvosto ”vahvistaa tämän kysymyksen tärkeyden ja kiireellisyyden ja kannustaa jäsenvaltioita parantamaan selviytymiskykyään, varautumistaan ja kriisien ehkäisy- ja kriisinhallintavalmiuksiaan yhdenmukaisella tavalla kaikki uhat ja koko yhteiskunnan kattavan lähestymistavan mukaisesti, ottaen huomioon muuttuvan riski- ja uhkaympäristön. Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa ja komissiota jatkamaan työtä, joka koskee EU:n politiikkojen vaikutusta selviytymiskykyyn ja varautumiseen asiaankuuluvilla aloilla, kriittisen infrastruktuurin häiriönsietokyky mukaan lukien, ottaen huomioon jäsenvaltioiden vastuut ja toimivallan. Se muistuttaa erityyppisten kriisien erityispiirteistä ja jäsenvaltioiden keskeisestä vastuusta tällaisten kriisien hallinnassa. Tältä osin Eurooppa-neuvosto pyytää neuvostoa antamaan ohjausta komissiolle, jotta se harkitsisi parannuksia tukeen, jota Euroopan unioni antaa jäsenvaltioille pelastuspalvelun alalla sekä muilla asiaankuuluvilla politiikan aloilla, joilla EU:n tuki tuo selvää lisäarvoa.”

12. Puheenjohtajavaltion johdolla ehdotusta käytiin läpi huolellisesti 1. syyskuuta ja 6. lokakuuta välisenä aikana. Samassa yhteydessä puheenjohtajavaltio pyysi komissiota pitämään artiklakohtaisia esityksiä ja jäsenvaltioita kommentoimaan ja esittämään kysymyksiä komissiolle ja tarvittaessa neuvoston oikeudelliselle yksikölle. Tämän jälkeen puheenjohtajavaltio ryhmitteli tietyt artikkelit ja niitä vastaavat johdanto-osan kappaleet kolmeen erilliseen asiakokonaisuuteen ja pyysi jäsenvaltioita toimittamaan tekstiehdotuksia ja kommentteja etukäteen seuraaviin kokouksiin: 20. lokakuuta (asiakokonaisuus 1: 17–22 artikla), 30. lokakuuta (asiakokonaisuus 2: Soveltamisala, tavoitteet, komiteamenettely ja terveysulottuvuus) ja 1.–2. joulukuuta (asiakokonaisuus 3: Koordinointikeskus kriisitilanteita varten ja tuki monialaisille kriiseille). Lisäksi puheenjohtajavaltio pani tyytyväisenä merkille ehdotuksen muista osista 20. lokakuuta ja 10. marraskuuta käydyt avoimet keskustelut ja pyysi komissiota kertomaan 30. lokakuuta ja 10. marraskuuta yksityiskohtaisesti ehdotetusta koordinointikeskuksen perustamisesta ja tuesta monialaisille kriiseille.
13. Lisäksi, jotta asetusehdotuksesta käytäville keskusteluille voidaan tarjota asianmukaiset taustatiedot, puheenjohtajavaltio pyysi komissiota esittelemään 1. syyskuuta ehdotuksen liitteenä olevan vaikutustenarviointiraportin ja 17. syyskuuta ehdotetun monivuotisen rahoituskehityksen yleisen rakenteen sekä varautumista ja häiriönsietokykyä koskevat osatekijät. Samoin puheenjohtajavaltio pyysi neuvoston pääsihteeristöä esittelemään poliittisen kriisitoiminnan integroidut järjestelyjä (IPCR) 10. marraskuuta.
14. Puheenjohtajavaltio Tanska on jäsenvaltioilta saatujen kommenttien perusteella esittänyt kaksi osittaista kompromissia asetusehdotukseen 31. lokakuuta (asiakokonaisuus 1) ja 21. marraskuuta (asiakokonaisuus 2). Näillä osittaisilla kompromisseilla pyritään löytämään yhteisymmärrys jäsenvaltioiden enemmistön keskuudessa ja varmistamaan tasapainoinen ja pätevä teksti, jolla saavutetaan asetuksen tavoitteet. Puheenjohtajavaltio esitti pelastuspalvelutyöryhmän kokouksessa 10. lokakuuta asiakokonaisuutta 1 koskevan osittaisen kompromissin ja aikoo esittää asiakokonaisuudesta 2 osittaisen kompromissin 1.–2. joulukuuta pidettävässä kokouksessa.
15. Puheenjohtajavaltio aikoo esittää osittaista kompromissia asiakokonaisuudesta 3 joulukuun puolivälissä pidettävässä pelastuspalvelutyöryhmän kokouksessa.
16. Osittaisissa kompromisseissaan puheenjohtajavaltio on pyrkinyt selkeyttämään tekstiä entisestään sen varmistamiseksi, että asetus on EU:n vakiintuneiden oikeudellisten normien mukainen, ja monitulkintaisuuksien poistamiseksi. Näin ollen puheenjohtajavaltio on ehdottanut selkeämpää yhteyttä seuraavien välille: 1) unionin rahoitus, 2) unionin rahoituksen tavoitteet ja 3) tukikelpoiset toimet, koska ne voivat saada unionin rahoitusta.

Puheenjohtajavaltion oli myös tärkeää ottaa osittaisissa kompromisseissa huomioon jäsenvaltioiden lukuisat pyynnöt siitä, että niillä ja neuvostolla olisi keskeinen rooli asetuksessa vahvistetussa hallinnoinnissa ja että tekstissä kunnioitettaisiin ensisijaista kansallista toimivaltaa pelastuspalvelun ja kansallisen turvallisuuden ja puolustuksen aloilla, koska jäsenvaltiot ovat tehneet tältä osin useita ehdotuksia. Puheenjohtajavaltio on erityisesti ehdottanut vaatimusta, jonka mukaan unionin pelastuspalvelun osaamisverkostoa neuvoo jäsenvaltioista koostuva lautakunta verkoston nykyisen hallinnon mukaisesti. Lisäksi puheenjohtajavaltio on ehdottanut strategisen suunnitelman käyttöönottoa rescEU:n kehittämiseksi keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Puheenjohtajavaltion osittaisessa kompromissitekstissä komission olisi yhdessä jäsenvaltioiden kanssa hyväksyttävä suunnitelma komiteamenettelyllä antamalla täytäntöönpanosäädös tarkastelumenettelyä noudattaen. Näin lisättäisiin avoimuutta ja jäsenvaltioiden vaikutusvaltaa rescEU:n tulevassa kehittämisessä. Lopuksi puheenjohtajavaltio on ehdottanut, että unionin rahoitusta koskevat työohjelmat olisi vahvistettava täytäntöönpanosäädöksillä, jotka hyväksytään tarkastelumenettelyä noudattaen, jotta voidaan varmistaa jäsenvaltioiden vaikutus asetuksen vuotuisiin talousarvioihin ja ottaa huomioon päätöksessä N:o 1313/2013/EU säädetty nykyinen menettely.

III LOPUKSI

17. Puheenjohtajavaltio arvostaa vilpittömästi jäsenvaltioiden ja komission sitoutumista asetusehdotuksen käsittelyyn. Lisäksi puheenjohtajavaltio antaa tunnustusta jäsenvaltioiden valtuuskuntien merkittäville pyrkimyksille koordinoida toimintaansa asiaankuuluvien viranomaisten kanssa kansallisella tasolla (erityisesti pelastuspalvelun, terveydenhuollon, armeijan, selviytymiskyvyn jne. osalta).
18. Puheenjohtajavaltio on vakuuttunut siitä, että jäsenvaltioiden esittämiin huolenaiheisiin voidaan vastata säilyttäen samalla kunnianhimoisen tavoite unionin varautumis- ja reagointivalmiuksien vahvistamisesta, myös vakavien rajatylittävien terveysuhkien tapauksessa. Puheenjohtajavaltio Tanska tekee yhteistyötä tulevan puheenjohtajavaltion Kyproksen kanssa siinä toivossa, että Tanskan puheenjohtajakaudella tehdyt kompromissiehdotukset tarjoavat vankan perustan merkittäväälle edistymiselle Kyproksen puheenjohtajakaudella.
19. Edellä esitetyn perusteella pysyvien edustajien komiteaa ja neuvostoa pyydetään panemaan merkille edistymisen asetusehdotuksen käsittelyssä.

PUBLIC